

SÜREYYA SERDENGEÇTİ, MERKEZ BANKASI BAŞKANI YENİ TÜRK LİRASI BANKNOTLARIN VE MADENİ PARALARIN TANITIMI

ANKARA, 25 EKİM 2004

Değerli basın mensupları, saygıdeğer konuklar,

10 Şubat ve 23 Eylül 2004 tarihlerinde düzenlediğimiz basın toplantılarında; paramızdan altı sıfır atılmasının gerekçeleri, faydaları, aşamaları, olası ekonomik etkileri ve diğer ülke uygulamalarının üzerinde düşünmüş, bugüne kadar yapılan ve yapılacak çalışmalar ile tanıtım kampanyasının programı hakkında bilgi vermiştik.

Bugünkü toplantımızda, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren tedavüle çıkarılacak olan Yeni Türk Lirası banknotların ve madeni paraların fiziki görünümünün ve güvenlik özelliklerinin tanıtımı yapılacaktır. Hepinizi şahsım ve arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyorum.

Sunumumuz üç ana başlık altında toplanmıştır. İlk bölümde, YTL Tanıtım Kampanyası lansmanını yaptığımız 23 Eylül 2004 tarihinden bugüne gerçekleştirilen ve önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi planlanan iletişim çalışmalarını anlatacağız.

İkinci bölümde, banknotlarımızın geçmişten bugüne kadarki durumu hakkında kısa bilgiler vererek, TL banknotların geçerliliği, YTL banknotların genel özellikleri, sahtecilikle mücadele, banknot kullanımı, banknotlardaki kirliliğin toplumsal maliyeti ve, ön ve alt yükleme çalışmaları üzerinde durulacaktır.

Üçüncü bölümde ise, YTL banknot ve madeni paraların güvenlik özellikleri açıklanacaktır.

Değerli konuklar,

İletişim çalışmaları konusundaki sözlerime, şahsınızda, temsil ettiğiniz medya kuruluşlarına teşekkür ederek başlamak istiyorum. Yaptığınız çalışmalarla, YTL konusunda kamuoyunu bilgilendirmenin en önemli ve etkili araçlarından birisi oldunuz. Kampanyanın mesajlarını, görsellerini, bilgilerini kamuoyuna taşıyarak, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarında çok önemli bir rol üstlendiniz.

YTL konusunu toplumsal sorumluluk bilinciyle ele alan ve tanıtım çalışmalarına katkı sağlayan medya kuruluşlarımızın değerli yöneticilerine, köşe yazarlarına ve özellikle ekonomi servislerimizin yönetici ve çalışanlarına çok teşekkür ediyorum. Sizlerden istediğimiz, bu desteğinizi ve katkılarınızı artırarak devam ettirmenizdir.

Bildiğiniz gibi, kampanya öncesinde yaptığımız araştırma, vatandaşlarımızın %80'inin, yeni bir para birimine geçileceğinden haberdar olduğunu ortaya koymaktaydı. Bu çerçevede, iletişim çalışmalarını, kamuoyunu "YTL'ye geçileceği" konusunda bilgilendirmekten ziyade, YTL'nin fiziki görünümü, güvenlik özellikleri ve kullanım kolaylıkları konusunda kapsamlı bir biçimde bilgilendirmek üzerine yoğunlaşmayı tercih ettik.

Bu stratejiden hareketle, kampanyanın ilk aşamasında, kamuoyuna, Türk Lirasından altı sıfır atılacağı, 1 Ocak 2005'ten itibaren Yeni Türk Lirası'nın tedavüle gireceği, YTL ve TL'nin bir yıl süreyle birlikte tedavül edeceğini anlattık. Bu yaklaşımla hazırlanan, toplam 400 bin adet tanıtım kitapçığı, 200 bin adet afiş ve 500 bin adet etiketin büyük bir bölümü, kamu kurumlarının desteğiyle, ekranda gördüğünüz 7 coğrafi bölgede 81 ile ulaştırılmıştır.

Burada, tanıtım malzemelerini Türkiye çapındaki öğrenim kurumlarına ileten Milli Eğitim Bakanlığı'na; 81 il valiliği, kaymakamlıklar ve diğer idari birimlere iletilmesini sağlayan İçişleri Bakanlığı'na; bünyesindeki tüm sağlık kurumlarına ulaştıran Sağlık Bakanlığı'na; Türkiye'deki kendisine bağlı tüm il müdürlüklerine ulaştıran Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'ne; Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarına ve PTT'ye, verdikleri destek için çok teşekkür ediyorum.

PTT ile gerçekleştirilen işbirliği kapsamında, Kasım ayından itibaren, PTT aracılığıyla gönderilen zarfların tamamında, kampanyamızın logosu yer alacaktır.

Söz konusu kuruluşlarla işbirliğimiz, paranın fiziki görünümünün ve güvenlik özelliklerinin tanıtımının ön planda yer alacağı ikinci aşamada da devam edecektir.

Basınımızın değerli temsilcileri,

Kampanyamızın başarıya ulaşmasında, medyanın ve kamu kurumlarının verdiği desteğin yanı sıra, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin yürüttüğü bilinçlendirme faaliyetleri de büyük önem taşımaktadır. Burada, özellikle organize perakende sektöründe yer alan kuruluşlara teşekkür etmek istiyorum.

Perakendecilerimiz, tanıtım malzemelerimizi Türkiye çapındaki mağazalarında kullanarak; katalog, insert ve ilanlarında kampanya afişine, logosuna ve mesajlarına yer vererek; kendi müşterilerine YTL ile ilgili tanıtıcı materyal dağıtarak kampanyamıza çok önemli destek sağlamaktadırlar. Ayrıca, fiyatların 'aşağı yuvarlanması' konusunda gösterdikleri kararlılıkla, geçiş sürecini kolaylaştıracak çok önemli bir adım daha atmışlardır.

Perakende sektörüyle yakın işbirliğimiz önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

Türkiye Bankalar Birliği ile yapılan işbirliği neticesinde, toplam 49 bankanın tüm Türkiye'deki şubelerine afişlerimiz ulaştırılmıştır. Türkiye Bankalar Birliği'ne ve bankalarımıza, verdikleri destek için ayrıca teşekkür etmek isterim. Bankalarımızın, özellikle YTL'nin fiziki görünüm ve güvenlik özelliklerinin tanıtımında katkılarının artarak devam edeceğine inanıyorum.

Kampanyanın başlangıcından beri ifade ettiğimiz gibi, özellikle görme engelli vatandaşlarımızın bilgilendirilmesine çok önem veriyoruz. Bu doğrultuda, Türkiye Körler Federasyonu ile birlikte sürdürülen hazırlıklar tamamlanmak üzeredir. Görme engelli vatandaşlarımızın yeni banknot ve madeni paraları nasıl tanıyabileceklerine ilişkin özel baskı tekniğiyle hazırlanan broşürler, Türkiye Körler Federasyonu tarafından tüm Türkiye'ye dağıtılacaktır.

Değerli basın mensupları, değerli konuklar,

Kampanyamızın ikinci aşamasında, Yeni Türk Lirası banknot ve madeni paraların fiziki görünümünü, güvenlik özelliklerini ve hesaplama kolaylıklarını kamuoyuna tanıtmayı hedefliyoruz. Ayrıca, etiketlerde çift fiyat gösterimi uygulamasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık vereceğiz.

Bu aşamada;

YTL banknotların ve madeni paraların fiziki görünümü ve güvenlik özelliklerini içeren ve hesaplama kolaylıklarını gösteren 1 milyon adet broşür hazırlanmıştır.

Aynı konuda; çocuklara özel tasarlanmış 1 milyon adet broşür hazırlanmıştır. Toplantı sonrası sizlere dağıtılacak basın dosyalarında, söz konusu broşürlerin örneklerini bulacaksınız.

Yine aynı konuda, görme engelli vatandaşlarımız için hazırlanan 5 bin adet broşür Türkiye çapında dağıtılacaktır.

Bu aşamada, 300 bin adet afiş ve profesyoneller için hazırlanmış 50 bin adet broşürün dağıtımı yapılacaktır.

Ülkemizi ziyaret eden yabancı konukların YTL'yi daha yakından tanınması için 50 bin adet yabancı dilde tanıtım kitapçığı ve 10 bin adet afişin hazırlıkları sürmektedir. Bu tanıtım malzemelerinin, belirlenen adreslere dağıtımı, 15 Kasım-15 Aralık tarihleri arasında yapılacaktır.

Değerli basın mensupları,

Merkez Bankası olarak, çeşitli meslek kuruluşları ile sanayi ve ticaret odaları üyelerinin YTL hakkında bilgilendirilebilmesi için bir eğitim ekibi oluşturduk.

Ekibimiz, 14 Ekim 2004 tarihinde Konya Ticaret Odası işbirliğiyle düzenlenen toplantıyla çalışmalarına başladı. 23 Ekim 2004 tarihinde Antalya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından düzenlenen toplantıyla çalışmalarını sürdürdü. Bu çalışmalar, Anadolu'nun önde gelen kentlerinde, imkanlar elverdiği ölçüde devam ettirilecektir.

Değerli konuklar,

Şimdi, sunumumuzun ikinci bölümüne geçiyoruz. 1'inci emisyon grubu banknotların tedavüle çıkarıldığı 1927 yılından bugüne kadar, toplam 7 emisyon grubunda, 21 farklı değerde, 114 tertip banknot dolaşıma çıkarılmıştır.

İlk 4 emisyon grubundaki banknotların tamamı ile 5'inci ve 6'ncı emisyon grubundaki banknotların bir kısmı yurt dışında bastırılmıştır.

Banknot Matbaamızın 1958 yılında faaliyete geçmesiyle birlikte, genel olarak tüm banknotlarımızın basımı Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilmiştir. Matbaamızda basılan ilk banknot 5'inci emisyon grubu 3'üncü tertip 100 TL'lik banknottur.

Halen kullanmakta olduğumuz 7'nci emisyon grubu banknotlar ise ilk defa 1979 yılında tedavüle çıkarılmıştır. Burada dikkat çekici olan konu, 1927 yılından 1981 yılına kadar, yani 54 yıllık dönemde, 50 Kuruş ile 1.000 TL arasında 10 farklı değerde banknot tedavüle çıkarılmışken, daha önceki sunularımızda da vurgulandığı gibi, enflasyonist sürecin etkisiyle, 1981 yılından bu yana, son 23 yıllık dönemde, üst değerde 11 yeni kupürün tedavüle çıkarılmış olmasıdır.

1990'lı yıllardan itibaren, her üst kupür tedavüle çıkarıldığında, genel teamül ve uluslararası uygulamalar dikkate alınarak, en alt değerdeki kupür dolaşımdan çekilmiş ve tedavüldeki kupür sayısı 6 ile sınırlandırılmıştır.

Değerli konuklar,

Tüketici fiyat endeksi ile emisyon hacmi arasındaki ilişki, üst değerdeki yeni kupür ihtiyaçlarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yüksek enflasyonist süreç, doğal olarak yeni sınırları ve yeni kupürleri de beraberinde getirmiştir.

Üst değerde yeni kupürlerin dolaşıma çıkarılmasının genel olarak dolaşımdaki banknot sayısını azaltması beklenmektedir. Bununla birlikte, yüksek enflasyon ortamında, bu azaltıcı etki, 1995 yılının başında 1.000.000 TL'nin ve 1999 yılının sonunda 10.000.000 TL'nin dolaşıma çıkarılmasında olduğu gibi, ya hiç hissedilememiş ya da 2001 yılının sonunda 20.000.000 TL'nin dolaşıma çıkarılmasında olduğu gibi kısa süreli bir azaltıcı etki ile karşılaşılmıştır. Son 23 yıllık dönemde, tedavüldeki banknot sayısı ortalama yaklaşık 1 milyar adet civarındadır.

2004 yılının Eylül ayı sonu itibariyle tedavülde yaklaşık 13,9 katrilyon TL değerinde, 1 milyar 355 milyon adet banknot bulunmaktadır. Tutar olarak tedavüldeki banknotların yaklaşık yüzde 84'ünün 20.000.000 TL'lik banknotlardan oluşması dikkat çekicidir. Son 23 yıllık genel durum dikkate alındığında, özellikle vezne işlemlerinde ihtiyaç duyulan kolaylığın sağlanabilmesi için 50 ve 100 YTL'nin tedavüle çıkarılmasının gereği açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan, 2003 yılı sonu itibariyle, Banknot Baskıcıları Konferansına üye toplam 20 ülkedeki kişi başına düşen banknot adedi incelendiğinde, gerek adet olarak, gerekse Euro bazında tutar olarak, kişi başına düşen banknotların ülkemizde en düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Yeni Türk Lirası'na geçiş ve ekonomik istikrar ortamıyla birlikte; paramızın değişim ve kıymet saklama aracı olma fonksiyonlarının yeniden işlerlik kazanması ve banknot kullanımının orta değerdeki kupürlerde yoğunlaşması beklenmektedir.

Değerli basın mensupları, değerli konuklar,

Yeni Türk Lirası ile ilgili 5083 sayılı Kanun'da belirtildiği gibi, halen kullandığımız banknot ve madeni paralar 2005 yılı sonuna kadar geçerlidir. Diğer bir ifadeyle, 2005 yılı boyunca hem bugünkü Türk Liraları hem de Yeni Türk Liraları birlikte tedavül edecektir. Dolayısıyla, vatandaşlarımızın bu değişim için acele etmelerine gerek yoktur.

Nitekim, daha önce de vurguladığımız gibi, değişim, işlemlerin doğal akışı içinde gerçekleşecektir. Şubat ayı sonu itibariyle, tedavüldeki banknot tutarının yaklaşık yüzde 90 – 95'inin Yeni Türk Lirası'na dönüşmesi beklenmektedir.

Türk Lirası banknotlar 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren tedavülden kaldırılacak, ancak, bu tarihten itibaren 10 yıl boyunca, yani zamanaşımı süresince, Merkez Bankası Şubeleri, (Merkez Bankası Şubesi bulunmayan yerlerde Ziraat Bankası Şubeleri) tarafından değiştirilecektir.

Kupür kompozisyonu 1, 5, 10, 20, 50 ve 100 Yeni Türk Liralık değerde olan yeni banknotlarımızın tüm tasarım, kalıp ve baskı çalışmaları Banknot Matbaası'nda gerçekleştirilmiş ve basılan banknotların büyük bir kısmı şubelerimize dağıtılmıştır.

YTL'ye geçişte banknotların daha kolay tanınması ve karışıklığa neden olunmaması için aynı satın alma gücüne sahip kupürler hem TL hem de YTL için benzer renk ve tasarımda üretilmiştir.

YTL banknotlarda, özellikle görme engelli ve görme bozukluğu olan vatandaşlarımız için, banknotlarımızda bulunan kabartma baskı etkisi ve kontrast renk uygulamasının yanı sıra mevcut tasarımların elverdiği ölçüde kısmen ilave ayırt edici özelliklere de yer verilmiştir.

Bildiğiniz gibi, görme engelli vatandaşlarımız için en önemli ayırt edici unsur, banknot kupürleri arasında boyut farklılığının yaratılmasıdır. Ancak, yüksek enflasyon ve bunun doğal bir sonucu olarak sık sık üst değerde yeni kupür çıkarma ihtiyacı, olumsuz etkisini burada da göstermiş ve halen dolaşımda bulunan banknotlarımızda bu hususta arzu edilen farklılaşım yapılamamıştır. Yeni kupür kompozisyonunda bu proje kısmen hayata geçirilerek 50 ve 100 YTL’de boyut farkı oluşturulmuştur. Yeni Türk Lirası’ndaki “Yeni” ibaresi kaldırılırken tüm kupürlerde böyle bir farklılığın yaratılması planlanmaktadır.

Değerli Konuklar,

Tüm ülkelerde merkez bankalarının üzerinde hassasiyetle durduğu konulardan biri de sahtecilikle etkin bir şekilde mücadele edilmesidir. Zira, sahtecilik faaliyetleri, teknolojik gelişmelerin de etkisiyle uluslararası bir boyut kazanmış durumdadır.

Ülkemizde de özellikle büyük kupürlü banknotlarda, zaman zaman sahtecilik olaylarıyla karşılaşılmaktadır. Yeni Türk Lirası’na geçişte 50 ve 100 YTL değerinde yeni kupürlerin dolaşıma çıkarılacağı dikkate alındığında, banknotların güvenlik özelliklerinin kontrol edilmesi daha büyük önem kazanmaktadır.

Sahtecilikle mücadelede kapsamında, banknotlarımızda, gerçeğini sahtesinden kolaylıkla ayırt etmeyi sağlayacak uluslararası standartlarda, halka yönelik çok sayıda güvenlik özelliği bulunmaktadır. Tanıtım kampanyasının bu aşamasında, daha önceki yıllarda tedavüle çıkarılan banknotlar için yapıldığı gibi, halkımızın bu özellikler konusunda bilgilendirilmesi amacıyla yoğun bir çalışma yapılacaktır.

Vatandaşlarımızın mağdur duruma düşmemeleri için biraz sonra detaylı bir şekilde açıklanacak olan güvenlik özelliklerini bilmeleri büyük önem arz etmektedir.

Merkez Bankası’nca tespit edilen veya savcılıklar kanalıyla incelenmek üzere gönderilen sahte banknotlar değerlendirildiğinde, açıklanacak güvenlik özelliklerinden 3’ünün kontrol edilmesi ile sahte banknotların rahatlıkla tespit edilebileceği anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, Merkez Bankası teknik donanımı itibariyle sahte bir banknotun tekrar tedavüle çıkarılmasına imkan vermeyecek bir yapılanmaya sahiptir. Bununla birlikte, bu mücadelenin en ön cephede, vatandaşlarımız tarafından yapılması en etkin mücadele yöntemi olarak görülmektedir.

Değerli Konuklar,

Yeni Türk Lirası'na geçişte üzerinde durulması gereken diğer bir önemli konu da banknot kullanımınıdır.

Enflasyon nedeniyle paramızın sürekli değer kaybetmesi, bunun sonucunda banknot kullanımına gereken özenin gösterilmemesi ve kirlilik nedeniyle imha edilen banknotlar, her yıl üretilen banknotların yaklaşık % 90'ı kadardır.

Bir banknotun üretim maliyetinin bugün itibariyle yaklaşık 4,5 cent olduğu ve 1981 yılından bu yana yılda ortalama 470 milyon adet banknotun kirlilik nedeniyle imha edildiği dikkate alındığında, bunun toplam maliyetinin bugünkü değerle yıllık yaklaşık 30 trilyon TL tutarında olduğu görülmektedir.

Vatandaşlarımızın banknot kullanımına gerekli hassasiyeti göstermesi, hem banknotlarımızın kalitesini artıracak, hem de üretim maliyetlerini azaltacaktır.

Değerli basın mensupları,

Bankamız, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren YTL banknotların en kısa sürede tedavüle çıkarılabilmesi için gerekli tedbirleri almaktadır. Bu tedbirlerin başında, YTL banknot ve madeni paraların Aralık ayında banka ve özel finans kurumlarına ön yüklemesinin yapılması gelmektedir. Banka ve özel finans kurumlarının kurumsal müşterilerine alt yükleme yapma imkanı da bulunmaktadır.

Aynı şekilde, otomatik para çekme makineleri ile banknot sayım-ayrım-inceleme makinelerinin 1 Ocak 2005 tarihinden önce YTL'ye uyumlu hale getirilebilmesi için önümüzdeki günlerde ilgili firmalara YTL banknotlar verilecektir. Bu sayede, YTL banknotların en kısa sürede tedavüle çıkarılması ve güvenlik özelliklerinin kontrol edilebilmesi sağlanacaktır.

Ticari bankalardan beklentimiz Aralık ayından itibaren teslim alacakları banknot ve madeni paraları 1 Ocak 2005 tarihinden önce, mümkün olduğunca çok sayıda şubesine ve kurumsal müşterilerine ulaştırmalarıdır.

Değerli basın mensupları,

Bildiğiniz gibi, banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanmasına ilişkin duyuru Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Buna göre, kağıt ortamında yapılan çoğaltmalarda, banknotların orjinal boyutlarında basılmaması; örneğin tek taraflı çoğaltmalarda, görüntünün en ve boyunun, orjinal banknotun ölçülerinin %125'inden daha büyük veya %75'inden daha küçük olması gerekmektedir.

Elektronik ortamda, yani internet ortamında yapılan çoğaltmalarda ise çözünürlüğün 72 dpi'ı geçmemesi ve üzerine, duyuruda belirtildiği şekilde, "ÖRNEKTİR GEÇMEZ"

yazılması gerekmektedir. Bu konuda detaylı bilgilere Bankamızın internet sitesinden de ulaşabilirsiniz.

Basınımızın değerli temsilcileri, değerli konuklar,

Şimdi sıra, kamuoyunun uzun süredir merakla beklediği Yeni Türk Lirası banknot ve madeni paralarla tanışmaya geldi. Sunumumuzun son bölümünde, sizlere, Yeni Türk Lirası banknotların ve madeni paraların tanıtımını yapacak ve güvenlik özellikleri hakkında bilgi vereceğiz.

Daha önce de belirtildiği gibi, Yeni Türk Lirası banknotlar 1, 5, 10, 20, 50 ve 100 Yeni Türk Lirası kupürlerinden oluşmaktadır. 1, 5, 10 ve 20 Yeni Türk Lirası banknotların tasarımı, şu an kullanmakta olduğumuz 1, 5, 10 ve 20 Milyon Türk Liralık banknotların tasarımı ile büyük ölçüde benzerlik taşımaktadır. 50 ve 100 Yeni Türk Lirası banknotlar ise doğal olarak yeni tasarımlardır.

Değerli konuklar,

Banknotlar arasında en küçük değer, **1 Yeni Türk Lirası'dır**. Tüm banknotlarımızda olduğu gibi, ön yüzünde Atatürk portresi, arka yüzünde ise Atatürk Barajı bulunmaktadır.

Ayrıca, ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Sedef Ayalp'ın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 76x156 mm'dir. Hakim rengi, bordo ve mavidir.

5 Yeni Türk Lirası'nın arka yüzünde ise Anıtkabir görüntüsü bulunmaktadır.

Ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Şükrü Binay'ın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 76x162 mm'dir. Hakim rengi, yeşilimsi kahverengidir.

10 Yeni Türk Lirası'nın arka yüzünde Piri Reis'in Dünya Haritası bulunmaktadır.

Ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Salih Fatih Özatay'ın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 76x162 mm'dir. Hakim rengi, kırmızıdır.

20 Yeni Türk Lirası'nın arka yüzünde Efes Antik Kenti bulunmaktadır.

Ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Doç. Dr. Erdem Başçı'nın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 76x162 mm'dir. Hakim rengi, yeşildir.

50 Yeni Türk Lirası'nın arka yüzünde Kapadokya tasarımı bulunmaktadır.

Ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Sedef Ayalp'ın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 81x152 mm'dir. Hakim rengi, turuncudur.

100 Yeni Türk Lirası'nın arka yüzünde İshakpaşa Sarayı görüntüsü bulunmaktadır.

Ön yüzünde Merkez Bankası Başkanı'nın ve Başkan Yardımcısı Sayın Şükrü Binay'ın imzaları bulunmaktadır. Boyutları 81x158 mm'dir. Hakim rengi, koyu mavidir.

Değerli konuklar,

Yeni Türk Lirası banknotlarımızı kısaca tanıdıktan sonra şimdi güvenlik özelliklerinden bahsedebiliriz.

Banknotların güvenlik özellikleri iki ana grup altında incelenebilir:

- Halka Yönelik Güvenlik Özellikleri ve
- Para ile İlgili Mesleklerde Çalışanlara Yönelik Güvenlik Özellikleri

Birinci grupta yer alan, halka yönelik güvenlik özellikleri şunlardır:

- Filigran
- Kabartma Baskı
- Renk Değiştiren Mürekkep
- Emniyet Şeridi
- Bütünleşik Görüntü
- Gizli Görüntü

Halka yönelik bu güvenlik özelliklerine daha yakından bakılırsa;

Filigran; banknotlarda en etkili güvenlik özelliklerinden biridir. Işığa tutulduğunda görülebilir. Banknotların ön yüzünde bulunan Atatürk portresinin küçüğünden ve kupür değerinden oluşur.

1, 5, 10 ve 20 Yeni Türk Lirası banknotlarda aynı Atatürk portresi, 50 ve 100 Yeni Türk Lirası banknotlarda ise farklı Atatürk portresi bulunmaktadır.

Ön yüzden ışığa doğru tutulduğunda portrelerin sağ alt köşesinde kupür değerini belirten rakamların yer aldığı görülebilir.

Sırasıyla;

- 1 YTL için 1 rakamı
 - 5 YTL için 5 rakamı
 - 10 YTL için 10 rakamı
 - 20 YTL için 20 rakamı
 - 50 YTL için 50 rakamı
 - 100 YTL için 100 rakamı
- yer almaktadır.

Kabartma Baskı; parmakla dokunulduğunda hissedilebilmekte ve banknotların ön yüzünde değişik yerlerde bulunmaktadır. Atatürk portresi, banknot değerini belirten rakamlar ve “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası” ibaresi kabartma baskının en fazla hissedildiği yerlerdir.

Renk Değiştiren Mürekkep; banknotların ön yüz sağ tarafında bulunan ve farklı açılardan bakıldığında altın sarısından yeşile dönen motiflerdir. Bu motifler her bir banknot için farklıdır. YTL banknotlar içinde sadece 1 YTL banknotta renk değiştiren mürekkep bulunmamaktadır.

Emniyet Şeridi; YTL banknotlarının arka yüzünde kesik gümüşü çizgilerden oluşan, ışığa tutulduğunda düz bir hat şeklini alan ve üzerinde TCMB harfleri bulunan önemli bir güvenlik özelliğidir.

Bütünleşik Görüntü; banknotların ön veya arka yüzü ışığa tutulduğunda, diğer yüzdeki parça ile birbirini tamamlayan amblem ve motiflerden oluşur. 100 ve 50 YTL’de “TC”, 1 ve 20 YTL’de TCMB amblemi, 10 YTL’de lale motifi, 5 YTL’de ise topaç şekli oluşmaktadır.

Son olarak,

Gizli Görüntü; banknotların ön yüzünde, banknotun yatay konumda ve göz hizasında ışığa tutulması halinde görülebilen “TC” harfleri veya “ayyıldız”dan oluşur.

5 YTL’de ayyıldız, diğerlerinde TC harfleri gizli görüntü olarak banknotların ön yüzünde yer alır.

İkinci grupta yer alan ve para ile ilgili mesleklerde çalışanlara yönelik güvenlik özellikleri ise şunlardır:

- Banknot Kağıdı
- Kılcal Lifler

- Floresan Etkili Motifler
- Floresan Etkili Seri ve Sıra Numaraları
- Mikro Yazılar

Bu güvenlik özelliklerinden banknot kağıdı, kılcal lifler ve floresan etkili motifler, ultraviyole ışık altında banknotların ön yüzüne bakıldığında çıplak gözle görülemeyen farklı bir görüntü olarak ortaya çıkmaktadır.

Tüm banknotlarda kağıdın parlamadığı, mat olduğu, kılcal liflerin mavi ve kırmızı parladığı, 100, 50, 20 ve 10 YTL banknotlarda kırmızı renkte meşalelerin parladığı, 5 YTL banknotta ise sarı zeminin parladığı görülebilir.

Banknotların arka yüzüne ultraviyole ışık altında bakıldığında ise seri ve sıra numaralarının kırmızı ve yeşil renkte parladığı görülebilir.

Bu özelliklerden sonuncusu olarak YTL banknotların ön yüzünde büyüteçle okunabilen mikro yazılar bulunmaktadır.

Bu mikro yazılar:

- 100 YTL'de "TCMB" yazısı,
 - 50 YTL'de "TCMB" yazısı,
 - 20 YTL'de "TCMB" ve "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" yazıları,
 - 10 YTL'de "TCMB" ve "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" yazıları,
 - 5 YTL'de "TCMB" yazısı,
 - 1 YTL'de "BİR" ibaresi
- olarak tespit edilebilir.

Değerli konuklar,

TL ve YTL banknotların bir yıl süreyle birlikte dolaşımında bulunacağı göz önüne alındığında, TL ve YTL banknotlar arasındaki bazı temel farklılıklardan söz etmek faydalı olacaktır. Bu temel farklılıklar, genel olarak:

- Portre Filigran
 - Elektrotip Filigran
 - Emniyet Şeridi
 - Seri ve Sıra Numarası
 - Kabartma Baskı
- özelliklerinde bulunmaktadır.

Ayrıca, özel olarak:

- 10 YTL'de Renk Değiştiren Mürekkep Motifi
- 1 YTL'de Banknot Uzunluğu farklılıkları vardır.

Bu farklılıkları daha detaylı söylemek gerekirse...

YTL banknotlardaki portre filigranı, TL banknotlardaki portre filigranına oranla daha büyüktür.

TL banknotlarda bulunmayan elektrotip filigran, tüm YTL banknotlarda yer almakta ve banknot değerinin rakamlarla gösterilmesinden oluşmaktadır.

TL banknotlarda emniyet şeridi ön yüzde, YTL banknotlarda ise arka yüzde yer almaktadır.

TL banknotlarda seri ve sıra numaraları ön yüzde, YTL banknotlarda ise arka yüzdedir.

TL banknotlarda, 1 Milyon TL hariç, her iki yüzde kabartma baskı bulunmaktadır, YTL banknotlarda ise sadece ön yüzde yer almaktadır.

Ayrıca, 10 Milyon TL banknotta bulunan renk değiştiren mürekkep motifi, 10 YTL banknotta değiştirilmiştir.

Son olarak, 1 YTL banknotun uzunluğu 1 Milyon TL'ye göre 4 mm kısaltılarak 156 mm yapılmıştır.

Basınımızın değerli temsilcileri, saygıdeğer konuklar,

Bu heyecanı bizlerle paylaştığınız için tekrar teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.